

*På A-prov apporterar hundarna under pågående jakt och ska inte slöras av vad som händer runt omkring.
Foto: Lotta Treiberg*

ABC för retrieverjaktprov

Text: Elisabet Sahlin

Kalle ska just hämta hem sin första retrievervalp och är full av förväntningar. Han jagar lite själv, och valpen är tänkt att bli hans kompis och hjälpreda på Dianas stigar. Uppfödaren tipsar Kalle om att gå någon jaktträningkurs för att få hjälp med apporteringsträningen. Sedan säger hon något som sätter en hel myrstack i huvudet på honom. "Och vill du gå på jaktprov ska du börja med B- eller C-prov. Blir din hund riktigt duktig kan du fortsätta med A-prov." Kalle vill inte verka dum, så han nickar bara och försöker se ut som om han förstår.

Inte så konstigt att Kalle blev förvirrad. Bokstavkoderna är totalt obegripliga för den som inte är insatt. Kanske dags att förklara vad bokstäverna står för.

B-prov – egenskapsbedömning

Vi börjar från början. I ca 60 år hade vi bara en sorts jaktprov (obs utan bok-

stavsbezeichnung!). Hundarna bedömdes med poäng efter prestation. Proven utvecklades i takt med ökat medlemsantal och satsningar på domarutbildning, och på 1970-talet införde man egenskapsbedömning. För varje regelrevidering har egenskapsbedömningen utvecklats ytterligare, i enlighet med målparagrafen i jaktprovsreglerna: "Jaktprovets än-

damål är att under jägarmässiga former bedöma deltagande hundars jaktegenskaper till ledning för avelsarbetet."

Denna typ av retrieverprov kallas sedan tio år tillbaka för B-prov och utmärks av att domaren bedömer hundens jaktliga egenskaper under provet i sin helhet. Provledaren försöker efterlikna en jakt på fågel och småvilt, och hundarna ska

apportera döda fåglar och kanin. I elitklassen (EKL) kan dummies ersätta de döda fåglarna/hårvilten.

De egenskaper som domaren bedömer är bland annat samarbetsvilja, markeringsförmåga, sökarbete, uthållighet, stadga, apporteringslust och apporteringsgrepp – såväl på land som i vatten. Domaren ger sedan hunden ett kvalitetspris (1, 2, 3 eller 0) och en skri-ven kritik.

B-proven innefattar drygt 3 000 starter per år i nybörjarklass, öppen klass och elitklass. Visserligen en droppe i havet relaterat till den totala retrieverpopulationen, men de ger ändå ett mycket bra underlag för uppfödare och valpköpare som värderar de jaktliga egenskaperna.

Till B-proven hör även Praktiskt jaktprov. Under en dags jakt ska hunden visa att den är en mycket duglig och effektiv apportör. Godkänt praktiskt prov krävs för B-provschampionatet.

A-prov – konkurrensbedömning

År 2003 infördes officiella A-prov. De är tagna från moderlandet England, där så kallade field trials arrangerats i drygt hundra år. Och här handlar det om riktig jakt. I målparagrafen för A-prov står: ”Jaktprovets ändamål är att under jakt bedöma deltagande hundars jaktegenskaper till ledning för avelsarbetet.”

Det finns två klasser, KKL (kvalificeringsklass) och EKL (elitklass). För att få starta i EKL ska hunden först ha blivit godkänd i KKL, en kvalificerande klass med ingångskravet ett 1:a pris i nybörjarklassen på B-prov. Och för att bli godkända i KKL ska hundarna under en jakt på and- och/eller fältfågel visa att de har de förutsättningar som krävs för att starta och gå till pris i EKL. Det vill säga de ska vara tysta och stadiga under jakten och apportera nyskjutet vilt, både dött och skadat. Jämfört med B-proven utsätts hundarna för ett betydligt större stresspåslag när det är ”på riktigt”.

Jämfört med B-proven är A-provets EKL mer en tävling med konkurrensbedömning. Eftersom provet försiggår un-

der jakt blir skeendet mycket mer oförutsägbart. Domarna bestämmer vilken fågel som ska apporteras av den hund som just då är under bedömning. Gör hunden ett diskvalificerande fel, t.ex. gnäller, knallapporterar eller byter fågel så åker man ut!

I EKL kan Cert utdelas till vinnande hund med 1:a pris i kvalitetspris, och övriga placerade hundar med 1:a pris kan få CK (certifikatkvalitet) om de utfört ”ett utmärkt arbete av högsta kvalitet”.

C-prov – en inofficiell tävling

C-proven är ett inofficiellt komplement till A- och B-proven. Hit hör working test (WT) som även de kommer från England. De sågs som ett bra sätt att hålla igång hundarna under icke-jaktsäsong, och för ca 65 år sedan arrangerade man det första egentliga working testet. Till Sverige kom WT på allvar för ca 10 år sedan, och de arrangeras med dummies som apporteringsobjekt. Hundarna tävlar i nybörjarklass, öppen klass eller elitklass.

WT är en ren tävlingsform och hundarna prövas i tur och ordning på fem stationer. På varje station får hunden en apporteringssuppgift, och svårighetsgraden anpassas efter klass. Det handlar oftast om markeringar och dirigeringar. Här delas inte kvalitetspris ut, utan domaren på varje station sätter poäng (0–20) efter prestation.

Målparagrafen för WT lyder: ”Ett working test är en inofficiell tävling vars syfte är att bedöma retrieverns förmågor att fungera under jaktliknande förhållanden, utan att vilt fälls.”

En annan form av C-prov är Mock trials, som är fingerade A-prov – ett jättebra sätt att träna inför start på A-prov.

Sammanfattning

C-prov är en inofficiell tävlingsform där alla kan starta med grundläggande träning. Ett bra sätt att komma in i provverksamheten.

B-prov utgör själva navet i SSRKs provverksamhet för retriever. Egenskapsbedömningen är ett mycket bra verktyg för uppfödarna.

Hundar och förare står uppställda på linje. Snart börjar skyttet och en hund i taget ska apportera just det vilt som domaren bestämmer. Foto: Elisabet Sahlén

C-prov. Domaren Anki Andersson kan konstatera att dummien lämnas snyggt och prydligt i förarens hand. Bilden är från 2007 års Unghundsderby, arrangerat som C-prov. Foto: Peggy Westerlund

A-prov är slutmålet för retrieverägaren med ambitioner att meritiera hunden på ”the real thing”. En framgångsrik A-provshund har bevisat att den är en mycket värdig representant för sin ras. ■